

§ 318

Valtuutettu Seija Muurisen toivomusponsi huomion kiinnittämisestä ikääntyvien asumiseen

HEL 2017-006404 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 17.5.2017 hyväksymän toivomusponnen (Seija Muurinen) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

1 Muurinen Seija, toivomusponsi 3, Kvsto 17.5.2017 asia 8

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Merkiteissä 17.5.2017 Kotikaupunkina Helsinki 2016 -ohjelman seurantaraporttia 2017 tiedoksi, kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että ikääntyneiden asumiseen kiinnitetään huomiota ja hallintokuntien yhteistyötä tehostetaan ikääntyneiden asumisen kehittämiseksi.” (Seija Muurinen)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettavaponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen joh-

dosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnella hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä toteaa, että ponnesta on saatu lausunnot kaupunkiympäristölautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Viitaten saatuihin lausuntoihin esittelijä toteaa, että ikääntyneiden asuminen on huomioitu Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa 2016 (AM-ohjelma) ja ikääntymisen asumisen kehittämistä jatketaan yhteistyössä eri verkostoissa. AM-ohjelman tavoitteena on toteuttaa ikäihmisille kohdennettuja asumisvaihtoehtoja kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin sekä lisätä esteettömiä asumisvaihtoehtoja täydennysrakentamisalueella. Kaupunkistrategiassa todetaan, että Helsinki vahvistaa ikääntyneiden toimintakykyä Stadin ikäohjelman mukaisesti ja kiinnittää erityistä huomiota ikääntyvien mahdollisuuksiin elää kokemusrikasta elämää.

AM-ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi kaupunki on viime vuosina luovuttanut tontteja ikäihmisille suunnattujen asuntohankkeiden toteuttamiseen: ryhmärakennuttamiseen ja valtion tukemien vuokra-asuntojen ja asumisoikeusasuntojen toteuttamiseen. Tulevaisuudessa tonttien luovutuksissa ikäihmisten asumiseen huomioidaan kaikki hallintamuodot ja asumisratkaisut, jotta voidaan tarjota ikäihmisille tulotasosta ja taustasta riippumatta mahdollisuus hakeutua ikäihmisille suunnattuun asuntokohteeseen.

Stadin ikäohjelman verkostossa on toiminut lähtökohtaisesti asumista -ryhmä, jonka jäsenet koostuivat kaupungin, järjestöjen, palvelukeskusten asukasneuvostojen ja vanhusneuvoston edustajista. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaa valmistellaan ja toteutumista seurataan keskeisten toimijoiden yhteistyöverkostossa, AM-sihteeristössä. Lisäksi erityisryhmien asumisen kysymyksiä käsitellään erilaisissa kaupungin sisäisissä verkostoissa. Stadin ikäohjelman myötä yhteistyö ikäihmisten asumisen kysymyksissä on tiivistynyt vanhusneuvostoon sekä eri järjestöihin ja toimijoihin. Kaupunki tekee aktiivista yhteistyötä kaupungin sisällä ja muiden toimijoiden kanssa ikääntyvien asumiseen liittyvissä korjaus- ja energia-avustuksissa, kaupungin hissivastuksen myöntämisessä ja monipuolisten palvelukeskusten toiminnan järjestämisessä. Yhteistyötä monipuolisissa verkostoissa jatketaan ikääntyneiden asumisen aktiiviseksi kehittämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

1 Muurinen Seija, toimomusponsi 3, Kvsto 17.5.2017 asia 8

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 28.11.2017 § 262

HEL 2017-006404 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Väestön ikääntyminen

Väestöennusteen mukaan Suomen väestöstä neljännes, noin 1,5 miljoonaa kansalaista, on yli 65-vuotiaita vuonna 2030. Ikärakenteen muutos on erittäin nopea ja se vaikuttaa suoraan asumiseen. Vuoteen 2040 ulottuvan väestöennusteen mukaan myös Helsingin väestön ikärakenne tulee merkittävästi muuttumaan lähivuosina. Ikäryhmään 65-74-vuotta kuuluvien määrä on jo useita vuosia ollut jyrkässä kasvussa ja heidän määränsä tulee kasvamaan vuoteen 2020 mennessä. Myös 75-84-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan yli 60 % nykyisestä 2020-luvun loppuun mennessä. Jyrkin kasvuvaihe ajoittuu vuosille 2018-2027. Selkeimpänä linjana ikäluokkien kehityksessä on entistä pidempään eläminen, joten myös 85-89 vuotiaiden ja 90 vuotta täyttäneiden ikäryhmät kasvavat koko ajan. Yli 85-vuotiaiden määrä tulee vuoteen 2040 mennessä olemaan lähes 2.5-kertainen nykyiseen verrattuna.

Kunnan rooli ikääntyneiden asumisen järjestämisessä

Suomessa kunnilla on päävastuu ikääntyneiden palveluista sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön perusteella. Painopiste ikääntyneiden palveluissa ja asumisessa on siirtymässä laitospalveluista ympäristöistä

yhä enemmän itsenäisen asumisen tukemiseen. Tavoitteiden mukaisen asumisratkaisujen saavuttaminen vaatii toteutuakseen yhteistyötä eri hallintokuntien ja toimijoiden välillä. Kotona asumisen tukeminen edellyttää verkostoitumista ja sektorirajat ylittävien, poikkihallinnollisten käytäntöjen kehittämistä niin organisaation sisällä kuin ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kunta voi luoda edellytyksiä ikääntyneiden itsenäiselle sekä yhteisölliselle asumiselle kaavoittamalla ja kehittämällä yleistä infrastruktuuria sekä luovuttamalla tontteja erilaiseen asuntorakentamiseen. Mukaan tulisi jo suunnitteluvaiheessa ottaa sosiaali- ja terveystalviteiden edustajien ohella muun muassa yhdyskuntasuunnitteluun, asumiseen ja kaavoitukseen vaikuttavat tahot sekä mahdollisuuksien mukaan ikääntyneet itse.

Helsingissä iäkkäille suunnattujen palveluiden ytimenä ovat monipuoliset palvelukeskukset. Vanhusten laitoshoidosta asteittain luovuttaessa vanhainkoteja on peruskorjattu tai uudisrakennettu monipuolisiksi palvelukeskuksiksi, jotka toiminnallaan tukevat kotona asuvia ikääntyneitä tarjoten myös ympärivuorokautista palveluasumista. Näissä uusmuotoisissa keskuksissa pyritään yhdistämään sosiaalinen osallistuminen, asukkaiden vuorovaikutus, itsenäinen asuminen ja palvelutarpeisiin vastaaminen. Toiminnassa on mukana sekä yksityisen, julkisen että kolmannen sektorin toimijoita.

Hallintokuntien yhteistyö ikääntyneiden asumisen järjestämisessä

Helsingin kaupungin asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet linjataan valtuustokausittain laadittavassa Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa. Ohjelma valmistellaan kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollisessa työryhmässä. Ohjelmassa määritellään kaupungin tavoitteet myös erityisryhmien asumisen järjestämiselle.

Ikääntyvien laadukkaan elämän takaamiseksi on olemassa toimivia yhteistyöverkostoja, kuten Stadin ikäohjelma. Ohjelma on sosiaali- ja terveystalviteista säädetyn lain mukainen toimeenpanosuunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi. Ikäohjelmaa on valmisteltu ja toimeenpanoa edistetty ja seurattu verkostossa, jossa on ollut mukana mm. kaupungin eri hallintokuntia ja Helsingin vanhusneuvosto. Stadin ikäohjelmassa on yhtenä osiona läton asuminen.

Lakisääteisellä kunnallisella Vanhusneuvostoilla on keskeinen rooli ikääntyneiden asumisen ja elinympäristöjen kehittämisessä. Neuvosto vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan. Vanhusneuvoston tavoitteena on päästä mukaan asioiden valmisteluun riittävän aikaisessa vaiheessa. Helsingissä yhteistyö-

07.05.2018

tä poliittisten päättäjien kanssa on tästä syystä lisätty esim. valtuustoryhmien tapaamisella.

Asumista ja asuntojen korjaamista koskevalla neuvonnalla ja siihen myönnettävillä avustuksilla tuetaan seniorikansalaisten omaa ennakointia ja varautumista asumisensa suhteen. Vanhusten asuntojen korjaamiseen suunnatun korjaus- ja energia-avustusten myöntämisessä on tehty tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien, kuten kiinteistötoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä Vanhustyön Keskusliiton kanssa. Korjausavustusten hakumenettely siirryttyä vuoden 2017 alussa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi jäi kunnalle enää vain lähinnä tietoa välittävä, informatiivinen rooli.

Hallintokuntien yhteistyö jatkuu Helsingin kaupungin oman 10 %:n hissiavustuksen myöntämisessä. Avustusta myönnetään hissien jälkiasennukseen jo olemassa oleviin taloihin valtion hissiavustuksen lisäksi. Avustuksella lisätään esteettömyyttä parantamalla myös ikääntyneiden mahdollisuuksia asua pidempään omissa asunnoissaan.

Yhteenveto

Ikääntyneiden palvelujen kehittäminen on huomioitu myös Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2017-2021. Sen mukaan terveyden edistämiseksi Helsingissä lisätään eri tavoin kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia kotona asumiseen. Erityistä huomiota kiinnitetään ikääntyneiden mahdollisuuksiin elää kokemusrikasta elämää. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Strategian toteuttaminen edellyttää eri toimialojen toimivaa yhteistyötä.

Helsingin kaupungin organisaatiouudistuksen yhtenä tavoitteena on luoda aiempaa paremmat edellytykset kaupungin eri toimialojen ja palveluiden yhteistyön lisäämiselle. Tavoitteena on joustavampi palvelukulttuuri ja palveluiden kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Merja Liski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi
Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.10.2017 § 260

HEL 2017-006404 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Seija Muurisen hallintokuntien yhteistyön tehostamista ikääntyneiden asumisen kehittämisessä koskevaan toivomusponteen seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

”Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tavoitteet vuosille 2013–2017 on sisällytetty Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaan. Ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesällä 2016. Ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Seurantara-portti käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 17.5.2017.

Keskeisten toimijoiden yhteistyöverkostona toimii AM (Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman) -sihteeristö, jonka tehtävänä on varmistaa Helsingin asunto-ohjelman tavoitteiden toteutuminen myös ikääntyneiden kohdalla. Toiminnasta vastaa kaupunginkanslia ja mukana on edustus kaupunkiympäristön toimialan eri palvelukokonaisuuksista ja Helsingin kaupungin asunnot Oy:stä (Heka).

AM-sihteeristö oli edustettuna Stadin ikäohjelman verkoston lähtöä asumista -ryhmässä. Ryhmän toimintaan osallistuivat sosiaali- ja terveystoimen, järjestöjen, palvelukeskusten asiakasneuvostojen ja vanhusneuvoston edustajat. Ryhmä edisti osaltaan asumiseen liittyvää tiedottamista ja neuvontaa, esteettömän asumisen toteuttamista ja asumisen vaihtoehtojen kehittämistä. Verkoston toiminta päättyi keväällä 2017.

Stadin ikäohjelman verkostomainen työtapa toi hyvin esiin sen, kuinka tärkeää hallintokuntien, järjestöjen ja asukasedustajien on toimia yhdessä. Sosiaali- ja terveystoimiala kannattaa ikääntyneiden asumisen kehittämistä jatkossakin vastaavanlaisella toimintatavalla niin, että tavoitteet saadaan konkreettisiksi toimenpiteiksi.

Lautakunta edellyttää, että sosiaali- ja terveystoimiala tekee aktiivista yhteistyötä asunto-ohjelmasta vastaavien toimijoiden kanssa senioriasuntojen lisäämiseksi monipuolisten palvelukeskusten yhteyteen tai läheisyyteen joko rakentamalla uusia tai varaamalla kaupungin olemassa olevasta asuntokannasta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asumisella ja asuinympäristöllä on vaikutusta ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Asumisen eri vaihtoehdot ja valinnan mahdollisuudet lisäävät ikääntyneiden terveyttä ja hyvinvointia.”

Käsittely

10.10.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Projektisuunnittelija Pirkko Suppanen oli kutsuttuna asiantuntijana läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä. Häntä kuultiin samassa yhteydessä myös samassa kokouksessa käsiteltävänä olleista kahdesta muusta ikäihmisten asumiseen liittyvästä toivomusponnosta (tämän pöytäkirjan 261-262 §).

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lisätään lausunnon viimeiseksi kappaleeksi ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Lautakunta edellyttää, että sosiaali- ja terveystoimiala tekee aktiivista yhteistyötä asunto-ohjelmasta vastaavien toimijoiden kanssa senioriasuntojen lisäämiseksi monipuolisten palvelukeskusten yhteyteen tai läheisyyteen joko rakentamalla uusia tai varaamalla kaupungin olemassa olevasta asuntokannasta."

Kannattaja: Jäsen Mari Rantanen

Vastaehdotus 1 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Tapio Bergholm: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia omaksi kappaleeksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa kuitenkin, että hyvästä yhteistyöstä huolimatta vanhuksille ja vammaisille soveltuvia ja monipuolisia asumispalveluita on Helsingissä tarpeeseen nähden liian vähän."

Kannattaja: Jäsen Karita Toijonen

Vastaehdotus 3:

Jäsen Mari Rantanen: Lisätään lausunnon loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia omaksi kappaleeksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa kuitenkin, että vanhuksille ja vammaisille soveltuvien ja monipuolisten asumispalveluiden tilanne selvitetään ja varmistetaan erilaisten asumispalveluiden riittävyys."

Vastaehdotus 3 raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Tapio Bergholm): Lisätään lausun-

non loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia omaksi kappaleeksi: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa kuitenkin, että hyvästä yhteistyöstä huolimatta vanhuksille ja vammaisille soveltuvia ja monipuolisia asumispalveluita on Helsingissä tarpeeseen nähden liian vähän."

Jaa-äännet: 9

Katju Aro, Leo Bergman, Sami Heistaro, Pia Hytönen, Katriina Juva, Johan Lund, Seija Muurinen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Tapio Bergholm, Saku Etholen, Mari Rantanen, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirkko Suppanen, projektisuunnittelija, puhelin: 310 43895
pirkko.suppanen(a)hel.fi